

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Fond 121

MARTINSON, VASSILI

Inventaranimistu

1926-1942, 1993

Sissejuhatus

Martinson, Vassili Antoni p. (13. sept. 1874 Tahkuranna v., Pärnumaa –
7. veebr. 1955 Püha Tihhoni klooster, Pennsylvania osariik, USA)
ülempreester, TÜ usuteaduskonna prof.

Vassili Martinson sündis Tahkuranna mõisas väikemaapidaja pojana. Alghariduse sai ta Tahkuranna kihelkonnakoolis, 1886-1890 õppis Riia Vaimulikus Koolis, seejärel Riia Vaimulikus Seminaris (1890-1896). 1900. a. lõpetas V. Martinson Peterburi Vaimuliku Akadeemia *cand. mag.* astmega. Tema kandidaaditöö *Взаимоотношение благодати и свободы по учению отцов и учителей церкви первых 4-ых веков* tunnistati akadeemia poolt rahalise preemia vääriliseks.

1898-1900 külastas V. Martinson vabakuulajana loenguid Peterburi Arheoloogia Instituudis, 1901-1902 Peterburi Ülikooli loodusteaduste osakonnas.

30. juunil 1900. a. määrati V. Martinson Peterburi Vaimuliku Seminari inspektori abiks, 20. detsembril 1902 – inspektoriks, 1. jaan. 1910 - 1. sept. 1918 oli ta selle õppeasutuse rektor. 1918-1919 õpetas V. Martinson Uut Testamenti Petrogradi Teoloogiakoolis.

1. maist 1919 kuni 1. juunini 1922 töötas V. Martinson ametnikuna Venemaa Põhja-Lääne Raudteevalitsuses, ühtlasi oli ta 1. sept. 1920 - 12. juun. 1922 ametis Petrogradi Arheoloogia Instituudi raamatukogu võõrkeelte osakonna juhatajana.

12. juunil 1922 pöördus V. Martinson perekonnaga Eestisse tagasi.

7. aug. 1922 - 15. jaan. 1923 töötas V. Martinson Riigiraamatukogu juhataja abina. 1. jaanuarist 1923 asus ta ametisse Tartu Ülikooli apostlik-õigeusu dogmaatika professori kohusetäitjana, 1924. a. põhikirja järele nimetati see ametikoht erakorraliseks professoriks, 1931. a. sai V. Martinson korraliseks professoriks. 1929. a-st oli V. Martinson Tartu Ülikooli Nõukogu liige ja usuteaduskonna seminari raamatukogu juhataja. Sama aasta suvel viibis ta teaduslikul komanderingul Türgis, Kreekas, Jugoslaavias, Poolas ja Rumeenias. 1925-1928 töötas V. Martinson usuliste oskussõnade komisjonis, 1930-1931 revideeris ta usuõpetust Eestimaa vene gümnaasiumides. 31. augustil 1940 vabastati V. Martinson usuteaduskonna likvideerimise tõttu Tartu Ülikooli professori kohalt.

25. nov. 1940 - 28. veebr. 1941 töötas V. Martinson Tartu Ülikooli Raamatukogus, kataloogides slaavikeelseid käsikirju, 1941. a. suvel tõlkis ta ajutise töötajana rektori kantseleis ülikooli õppejõudude diplomeid vene keelde. 1. augustist 1941 arvati V. Martinson uuesti ülikooli õppejõudude koosseisu, töötades kuni pensionile siirdumiseni 1. juulil 1943.

1944. a. põgenes V. Martinson koos perekonnaga Saksamaale, kust suundus 1952.

a-te algul Ameerika Ühendriikidesse. Ta elas Püha Tihhoni kloostri Pennsylvania osariigis ja töötas South Canaan Theological Seminary raamatukogu korraldajana.

V. Martinsonil on ilmunud trükis ainult üksikud usuteaduslikud brošüürid. Tema ulatuslikud teadustööd õigeusu dogmaatika, kanoonilise õiguse, liturgika ja õigeusu kiriku ajaloo alal, mis kasvasid välja tema poolt peetud loengutest, jäid avaldamata.

TÜ Raamatukogusse tulid temast mahajäänud vähesed arhiivimaterjalid ilmselt 1944. aastal.

V. Martinsoni biograafilised andmed vt EAA F 2100, nim. 2, s. 615 ja David Papp'i kiri TÜ Raamatukogu käsikirjade osakonnale 19. aug. 1993 (s. 12).

Säiliku nr.	Kirje
1	<p>[Martinson, Vassili?] Püha Suure Paastu seadus ja praktika vanaaegses kirikus. Käsikirjas. 20. märts 1927 24 l. V. Martinsoni käega. V. Martinsoni 1931. ja 1942. a. koostatud teadustööde nimestikes vastav töö puudub (EAA F 2100, nim. 2, s. 615).</p>
2	<p>Koževnikov, Vladimir Kristliku askeesi tähendusest minevikus ja praegusel ajal. Eesti k. tõlkinud V. Martinson. Käsikiri. 26. märts 1926, 29. mai 1927 176 l. V. Martinsoni käega.</p>
3	<p>Õigeusu "usutunnistuse" eestikeelne tõlge V. Martinsoni keeleliste parandustega. Käsikirjas. U. 1925-1928 1 l.</p>
4	<p>Pühade apostlite, pühade ülemaailmaliste ja kohalikkude sinodite ja pühade isade kaanonid. Koostaja V. Martinson. Sissejuhatus. Usutunnistused. A. Pühade apostlite kaanonid. B. Ülemaailmaliste sinodite kaanonid. Käsikirjas. 11. okt. 1940-8. aug. 1942 190 l. (Vihikud I-V, VII-XII) Lünklik, pd. vihik VI.</p>
5	<p>Pühade apostlite, pühade ülemaailmaliste ja kohalikkude sinodite ja pühade isade kaanonid. Koostaja V. Martinson. C. Kohalikkude sinodite kaanonid. D. Pühade isade kaanonid (algus). Käsikirjas. [1942] 154 l. (Vihikud 1, 3-6, 8-11) Lünklik, pd. vihikud 2, 7.</p>
6	<p>Pühade apostlite, pühade ülemaailmaliste ja kohalikkude sinodite ja pühade isade kaanonid. Koostaja V. Martinson. D. Pühade isade kaanonid (järg). Käsikirjas. [1942] 144 l. (Vihikud 1, 2, 4-9) Lünklik, pd. vihik 3 ja käsikirja lõpp. Peatüki algus vt. s. 5, l. 144.</p>
7	<p>Pühade apostlite, pühade ülemaailmaliste ja kohalikkude sinodite ja pühade isade kaanonid. Koostaja V. Martinson. Asjaregister. Pühakirja tsitaatide register. Käsikirjas. [1942] 68 l. (Vihikud III, V, VI) Lünklik.</p>

Säiliku nr.	Kirje
8	V. Martinsoni kogutud ajalehelõigendid, ümberkirjutatud artiklid ning tema mustandkirjad ajalehtede toimetustele lahkkelidest Eesti õigeusu kirikus. Trükitud ja käsikirjas. 7. apr. 1926-8. veebr. 1937 71 l.
9	Kaur, J. A.? 1 kiri V. Martinsonile. Käsikirjas. 31. aug. 1929 1 l. Saadab toetusraha ühe ustuteaduskonna üliõpilase jaoks.
10	Sergeant, E. N. C., Oxfordi Lincoln College'i üliõpilane 1 kiri ja 2 kirjakatkendit V. Martinsonile. Käsi- ja masinakirjas. 18. märts 1934 ja i.a. Oxford 4 l. Vene ja ingl. k. Visiidist Tartusse, Petserisse, õigeuskirikust Eestis, oikumeenilisest liikumisest.
11	Gustavson, K. 1 kiri V. Martinsonile. Käsikirjas. 4. dets. 1939. Tallinn 2 l. Usualase terminoloogia küsimus.
12	Papp, David (s. 1937), etnoloog, <i>dr. fil.</i> 1 kiri Tartu Ülikooli Raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnale. Masinakirjal. kserokoopia. 18. aug. 1993. Stockholm 1 l. Sisaldab V. Martinsoni biograafilisi andmeid.

Selles inventarinimistus on 12 (kaksteist) säilikut numbritega 1-12.

Fondi korrastas ja nimistu koostas pearaamatukoguhoidja T. Šahhovskaja.

Tartus, sept. 1993